

PASTABOS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS AUGALŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR.I-1069 2,7,20,21,23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 4¹, 4², 6¹, 6², 7¹, 7², 16¹, 16² STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO

I. Dėl Projekto 1 straipsnio (AAĮ 2 straipsnio 16 dalies pakeitimo ir papildymo 6¹, 9¹, 19¹, 22¹ dalimis)

1. Projekto 2 straipsniu yra siūloma pakeisti 16 dalį, kurioje yra apibrėžta sąvoka „falsifikuotas augalų apsaugos produktas“. Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad šią sąvoka siūloma apibrėžti pagal analogiją su Farmacijos įstatyme apibrėžta sąvoka „falsifikuotas vaistinis preparatas“. Atsižvelgiant į ES teisės aktus, kuriuos įgyvendina Farmacijos įstatymas, ir ES teisės aktus, kuriuos įgyvendina Augalų apsaugos įstatymas (toliau – AAĮ), diskutuotina dėl sąvokos „falsifikuotas augalų apsaugos produktas“ vartojimo. Ši sąvoka AAĮ atsirado dar 2017 m. 20 straipsnyje, kuris nustato reikalavimą pašalinti falsifikuotą produktą iš rinkos, išimti jį iš rinkos ir/arba sunaikinti tokį produktą. Už falsifikuotų produktų tiekimo rinkai pažeidimus jau ir šiuo metu numatyta administracinė atsakomybė pagal ANK. Tačiau įstatymai nenumato, koks produktas yra laikomas „falsifikuotu“ arba „suklastotu“. Todėl praktikoje negali būti tinkamai taikomos šios neapibrėžtos kontrolės nuostatos. Nežiūrint Projekte pateikto apibrėžimo, mums kyla abejonių dėl šios sąvokos naudojimo Lietuvos teisės aktuose teisėtumo, nes praktikoje pritaikius šią atsakomybę už falsifikuotus AAP, Tarnybos sprendimai gali būti ginčijami ne tik Lietuvos teismuose, bet ir Europos Sąjungos Teisingumo Teisme. Kartu Tarnybai teikiant oficialios kontrolės informaciją Europos Komisijai, reiks sugalvoti interpretaciją, koks Reglamento pažeidimas buvo nustatytas kaip „falsifikuoto AAP“ pateikimas rinkai.
2. Farmacijos įstatymo 2 straipsnyje apibrėžta sąvoka „falsifikuotas vaistinis preparatas“ į šį įstatymą yra perkelta iš 2011-06-08 Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/62/ES, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus, nuostatos dėl falsifikuotų vaistų pateikimo į teisėtą tiekimo tinklą prevencijos. Direktyvos 2011/62/ES Ižanginės dalies pastraipoje (5) nurodyta, kad apibrėžiant terminą „falsifikuoti vaistai“ turi būti siekiama aiškiai atskirti falsifikuotus vaistus nuo kitų neteisėtų vaistų, taip pat nuo vaistų, kuriais pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės. Direktyvoje 2011/62/ES yra apibrėžta sąvokas „falsifikuotas vaistas“ turinys į Farmacijos įstatymą yra perkeltas naudojant sąvoką „falsifikuotas vaistinis preparatas“.
3. ES teisės aktuose, reglamentuojančiuose AAP pateikimą į rinką, sąvoka „falsifikuoti augalų apsaugos produktai“ **neapibrėžta ir nevertinama**. Reglamente (EB) Nr.1107/2009 68 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad siekdamas užtikrinti šio reglamento laikymąsi, valstybės narės vykdo oficialiąją kontrolę. Oficialiosios kontrolės reglamente (ES) 2017/625 1 straipsnio 2 d. punkte (g) nurodyta, kad šiuo reglamentu nustatomos taisyklės dėl augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai bei naudojimo ir tausiojo pesticidų naudojimo reikalavimų. Taigi, šiuo oficialios kontrolės reglamentu yra nustatoma **bendra ES valstybių narių teisės aktų sistema** oficialiai kontrolei organizuoti (Reglamento 2017/625 preambulės 43 pastraipa). Reglamente (ES) 2017/625 yra vartojamos sąvokos „1 straipsnio 2 dalyje numatytų reikalavimų nesilaikymas“ (taisyklių pažeidimas), „neteisėta prekyba augalų apsaugos produktais“, „Reglamento nesilaikymo atvejai“, „nesąžininga ir klaidinanti praktika“, „neužtikrinimas sąžiningos prekybos praktikos ir vartotojų interesų apsaugos“, „prekių siunta neatitinka reikalavimų“, „prekių siunta kelia riziką žmonių gyvybei ar sveikatai, gyvūnų gerovei“. Tačiau nė viename – nei

ES reglamente, nei Europos Komisijos deleguotame reglamente, nėra vartojama „falsifikuotų augalų apsaugos produktų“ sąvoka.

4. AAP pateikimo į rinką ir naudojimo oficialios kontrolės praktikoje yra vartojamos įvairios sąvokos, kuriomis apibūdinamos medžiagos ar mišiniai, surandami pas AAP tiekėjus ar naudotojus, keliantys abejonių dėl jų pateikimo į rinką teisėtumo (neautorizuotas APP, netapatus referenciniam produktui APP ir t.t.), tiek dėl APP atitikties etiketėje nurodytai sudėčiai. AAĮ projekte sąvoka „falsifikuotas augalų apsaugos produktas“ yra pernelyg siaura, nes ji apima tik netapačius referenciniams produktams atvejus (t.y. lygiagrečios prekybos, numatytos Reglamento 1107/2009 52 straipsnyje, pažeidimas). Sutalpinti į būtent šios sąvokos apibrėžti visus kitus galimus APP neteisėto tiekimo rinkai atvejus ne visada įmanoma ir nėra tikslinga. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad minėtuose tiesiogiai taikytinuose ES teisės aktuose, kuriuos įgyvendina AAĮ, sąvoka „falsifikuotas“ (suklastotas, padirbtas ar pan.) nėra vartojama, siūlytina AAĮ vietoj sąvokos „falsifikuotas augalų apsaugos produktas“ vartoti kitą sąvoką, kuri suteiktų teisinio aiškumo, t.y. kurio iš Reglamento 1107/2009 straipsnio pažeidimas gali užtraukti atsakomybę kaip „šurkštus“ pažeidimas. Todėl mūsų nuomone, kontrolės reglamentavimą supaprastintų ne sąvoka „falsifikuotas augalų apsaugos produktas“, bet pvz., „Reikalavimų neatitinkantis produktas“ į šią sąvoką patalpinant nuorodas į atitinkamų tiesiogiai taikytinų ES teisės aktų nuostatas.
5. Sąvoka „Reikalavimų neatitinkantis produktas“ galėtų būti apibrėžta, pavyzdžiui, taip: „Reikalavimų neatitinkantis produktas – medžiaga ar mišinys, kuris pateikiamas į Lietuvos Respublikos rinką kaip augalų apsaugos produktas, tačiau neatitinka Reglamento (EB) Nr.1107/2009 52 straipsnio 3 dalyje nustatytų tapatumo reikalavimų ir (ar) Reglamento (ES) 547/2011 nustatytų augalų apsaugos produktų ženklinimo bei Reglamente (ES) Nr.1272/2008 nustatytų cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo reikalavimų, taip pat toks augalų apsaugos produktas, kuris pateikiamas į Lietuvos Respublikos rinką pažeidžiant Reglamento (EB) Nr.1107/2009 28 straipsnyje nurodytus augalų apsaugos pateikimo į rinką reikalavimus, įskaitant šio Reglamento 53 ir (ar) 54 straipsniais leistus nukrypimus, arba pateikiamas pažeidžiant Reglamento (EB) Nr.1107/2009 52 straipsnyje nustatytas lygiagrečios prekybos augalų apsaugos produktais sąlygas.
6. Tokia (ar panaši) sąvoka apimtų šiuo metu vartojamas sąvokas „neregistruotas, falsifikuotas ir (ar) netapatus Lietuvos Respublikoje registruotam“ AAP ir būtų paprasčiau vartojama tolesniuose įstatymo straipsniuose bei kontrolę reglamentuojančiuose aktuose. Įstatyme nustačius sąvoką „Reikalavimų neatitinkantis produktas“, atitinkamai tektų pakeisti AAĮ 20 straipsnį, taip pat 24, 25 straipsnius. Taip pat reiktų pakeisti Administracinių nusižengimų kodekso atitinkamus straipsnius.
7. Be to kas nurodyta, sąvoka „falsifikuotas augalų apsaugos produktas“ yra netiksli dar ir dėl to, kad neaišku, kokia prasme yra vartojamas žodis „etiketė“ (ar formos atitinkamam AAP ar įrašų turinio prasme). Iš sąvokos nėra pakankamai aiškus ir termino „kokybė“ vartojimas, nes tokio rodiklio nurodymas pagal Reglamentą (ES) Nr.284/2013 yra numatytas pareiškėjui teikiant valstybei narei paraišką ir dokumentų paketą apie AAP, siekiant AAP veikliosios medžiagos autorizavimo toje valstybėje narėje. Projekte nurodytoje sąvokoje įrašytas žodis „registruotojas“, ko nėra ES augalų apsaugos reglamentuose, taip pat nuostata dėl intelektinės nuosavybės, kurios taip pat nėra minėtuose reglamentuose.

II. Dėl Projekto 2 ir 3 straipsnių (AAĮ papildymo 41 ir 42 straipsniais)

8. Projekto 2 ir 3 straipsniais yra siūloma papildyti AAĮ 4¹ ir 4² straipsniais, susijusiais su Reglamento (EB) Nr.1107/2009 54 straipsnio „Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra“ nuostatų įgyvendinimu. Šis Reglamento straipsnis valstybėms narėms suteikia teisę, įvertinus atitinkamus duomenis, suteikti leidimus atlikti savo teritorijoje eksperimentus ar bandymus su dar neautorizuotais AAP. Minėtas Reglamento straipsnis suteikia valstybėms narėms teisę išduodant tokius leidimus nustatyti apribojimus naudotiniams AAP kiekiams ir jais apdorotiniams plotams, taip pat nustatyti papildomas sąlygas, kad būtų užkirstas kelias kenksmingam poveikiui žmonių ar gyvūnų sveikatai ar nepriimtinaam poveikiui aplinkai.
9. Dėl Projekto 2 ir 3 straipsnių pirmiausia pažymėtina, kad nėra aiškiai nurodytas leidimo pavadinimas (rūšis). 2 straipsnio antraštėje dokumentas vadinamas „Leidimas atlikti mokslinius tyrimus ar bandymus“. Straipsnio 1 dalyje yra nurodytas leidimo sutrumpintas pavadinimas „leidimas moksliniams tyrimams“, tačiau šis sutrumpinimas atliktas straipsnio 1 dalyje esančiam leidimo turinio apibūdinimui „augalų apsaugos produktų moksliniams tyrimams“ (žodžių „ar bandymus“ tekste nėra).
10. Projektu siūlomo papildyti AAĮ 4¹ straipsnio 5 dalyje (1-9 punktai) išvardytos sąlygos, kurias turi atitikti asmuo, pretenduojantis gauti leidimą atlikti mokslinius tyrimus ar bandymus. Reikėtų patikslinti, kad leidimas išduodamas, jei asmuo atitinka 1-9 punktuose išvardytų sąlygų visumą. Kai kurias 1-9 punktuose nurodytas sąlygas reikia patikslinti ir suformuluoti aiškiau.
11. Sąlyga „tyrimus ar bandymus atliks GBP sertifikato turėtojas“ (1 p.) nėra visiškai aiški. AAĮ 3 straipsnio, numatančio GBP sertifikato išdavimą, 4 d. nustatytos GBP išdavimo sąlygos, tarp jų asmens atitiktis Reglamento (ES) Nr.284/2009 3.2 ir 3.3 p. reikalavimams dėl duomenų pateikimo apie AAP naudojimą, atitinkamus reikalavimus atitinkančių metodikų parengimas. Gerosios augalų apsaugos produktų veiksmingumo bandymų praktikos taisyklių, patvirtintų ŽŪM 2017-08-04 įsakymu Nr.3D-520 (galioja 2020-09-06 įsakymo Nr.259 redakcija) 5 p. nurodyta, kad GBP sertifikata leidžiama turėti asmeniui, kuris turi atitinkamą išsilavinimą. Atitinkamai reikalavimai keliami ir techniniams lauko ir laboratorijos darbuotojams. AAĮ 3 str. 3 d. nurodyta, kad GBP sertifikatas išduodamas neterminuotam laikui. Projektu papildomo AAĮ 4¹ straipsnio 5 dalies 1 punkto neaišku, ar pretendentui gauti leidimą atlikti mokslinius tyrimus, keliami tokie pat kvalifikacijos, personalo pasirengimo, atitinkamos įrangos turėjimo reikalavimai, kaip ir pretendentui gauti GBP sertifikata, ar kiti. Neaišku ir tai, ar Reglamento (ES) Nr.284/2009 3.2 ir 3.3 p. nurodytos informacijos pateikimas siekiant gauti GBP sertifikata, galioja ir prašant išduoti leidimą atlikti mokslinius tyrimus, nes 4¹ straipsnio 5 dalyje nėra reikalavimo pateikti kokią nors Reglamente (ES) Nr. 284/2009 numatytą informaciją.
12. Sąlyga „plotas, kuriame bus atliekami moksliniai tyrimai ir bandymai, neviršija 5 ha“ (2 p.) taip pat neaiški, nes nurodytas plotas neapibūdinatas jokia nurodyto ploto (iki 5 ha) paskirtimi ir požymiais. Sąlyga „nurodytos asmeninės apsaugos priemonės apsaugoti operatorius, darbuotojus“ (8 p.) turi būti patikslintina (operatorius yra atitinkamas funkcijas atliekantis darbuotojas). Šiame kontekste pažymėtina, kad ŽŪM 2017-08-04 įsakymu Nr.3D-520 patvirtintose Taisyklėse vartojamos asmenų, turinčių kontaktą su AAP, sąvokos yra siejamos su tokių asmenų atliekamomis funkcijomis („techniniai lauko ir laboratorijos darbuotojai“, „darbuotojai, susiję su veiksmingumo bandymų atlikimu“, „darbuotojai, tiesiogiai dirbantys su augalų apsaugos produktais“).

13. Projekto 2 straipsniu papildomo AAĮ 4¹ straipsnis nenustato termino, kuriam gali būti išduotas leidimas atlikti mokslinius tyrimus.
14. Projekto 2 straipsniu papildomo AAĮ 4¹ straipsnis numato leidimų atlikti mokslinius tyrimus ar bandymus išdavimo ir panaikinimo sąlygas, tačiau nenumato galimybės sustabdyti leidimo galiojimą. Svarstyta dėl šio straipsnio papildymo normomis, numatančiomis leidimo atlikti mokslinius tyrimus sustabdymą.

III. Dėl Projekto 4 ir 5 straipsnių (AAĮ papildymo 61 ir 62 straipsniais)

15. Projekto 4 ir 5 straipsniais yra siūloma papildyti AAĮ 4¹ ir 4² straipsniais, susijusiais su Reglamento (EB) Nr.1107/2009 53 straipsnio nuostatų įgyvendinimu. Pagal šį Reglamento straipsnį valstybės narės gali leisti ne ilgesniam kaip 120 dienų laikotarpiui pateikti į rinką augalų apsaugos produktus ribotam ir kontroliuojamam naudojimui, jeigu tokia priemonė yra būtina kilus grėsmei, kurios negalima įveikti jokiais kitomis pagrįstomis priemonėmis. Iki Projekto 4 ir 5 straipsniuose išdėstyto pasiūlymo papildyti AAĮ 6¹ ir 6² straipsniais Reglamento (EB) Nr.1107/2009 53 straipsnio nuostatos nacionalinėje teisėje buvo įgyvendinamos poįstatyminiu teisės aktu – ŽŪM 2021-02-12 įsakymu Nr.3D-102 patvirtintomis Leidimų tiekti augalų apsaugos produktus rinkai ir juos naudoti ne ilgesnį kaip 120 dienų laikotarpį išdavimo ir jų galiojimo panaikinimo taisyklėmis. Projekto 4 ir 5 straipsniais faktiškai yra siūloma iš minėto poįstatyminio teisės akto (Taisyklių 18, 24, 30 p.) perkelti į įstatymą. Be to, Projekte yra siūloma nustatyti atvejus, kuriais leidimas turi būti patikslintas ar pakeistas.
16. Pasiūlymui iš esmės pritarina, tačiau Projekto 4 ir 5 straipsniai turėtų būti redaguojami, atitinkamos nuostatos tikslinamos.
17. Projekto 4 straipsniu papildomo AAĮ 6¹ straipsnio 1 dalyje nustatytas leidimo išdavimo terminas, kurio eigos pradžia yra siejama su visų dokumentų ir informacijos pateikimo Tarnybai diena. Straipsnio 2 dalyje yra dvi nuostatos: 1) Leidimų 120 dienų laikotarpiui išdavimo, jų patikslinimo, pakeitimo, galiojimo panaikinimo taisyklės tvirtina ŽŪM. 2) Leidimus išduoda, patikslina, jų galiojimą panaikina Tarnyba (žodis „pakeičia“ praleistas). Dėl teisinio reguliavimo aiškumo tikslinga: a) arba papildyti 6¹ straipsnio 1 dalį nurodant, kad pateiktinų dokumentų ir informacijos sąrašą nustato ŽŪM; b) arba 6¹ straipsnio 2 dalyje nurodyti, kad Leidimus išduoda, patikslina, pakeičia, jų galiojimą panaikina Tarnyba. Informacijos ir dokumentų leidimui gauti sąrašą, leidimų išdavimo, patikslinimo, pakeitimo, galiojimo panaikinimo tvarką nustato ŽŪM.
18. Į Projekto 4 straipsniu papildomo AAĮ 6¹ straipsnio 4 dalį yra pažodžiui perkeltas ŽŪM 2021-02-12 įsakymu Nr.3D-102 patvirtintų Taisyklių 18.5 punktą „augalų apsaugos produktas yra saugus operatoriui, darbininkui, pašaliečiui ar gyventojui, ir (ar) rizikos mažinimo priemonės užtikrins jų saugą“. Ši nuostata yra neaiški. Matyt šiuo punktu yra siekiama nustatyti, kad neregistruotas AAP yra saugus tiek leidimo turėtojo (AAP naudotojo) personalui (jis turi laikytis darbų su AAP saugos reikalavimų), tiek tretiesiems asmenims. 6¹ straipsnio 4 dalies 5 punktą būtina suformuluoti aiškiai. Šios iš Taisyklių į AAĮ pakeitimo ir papildymo projektą perkeltos sąvokos galimai yra susijusios su Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėmis, patvirtintomis ŽŪM 2003-12-30 įsakymu Nr.3D-564 (galioja 2023-04-03 įsakymo Nr.3D-209 redakcija). Šiose taisyklėse yra apibrėžtos jose vartojamos sąvokos „gyventojas“, „pašalinis asmuo“, „ūkio subjekto darbuotojas“ (3.3 – 3.5 p.). AAĮ ir su jo įgyvendinimu susijusiuose poįstatyminiuose teisės aktuose vartojamos sąvokos turi būti suderintos.

19. Projekto 4 straipsniu papildyto AAĮ 6² straipsnio 1 punktu reikalaujama, kad leidimo turėtojas laikytųsi leidime nustatytų reikalavimų. ŽŪM 2021-02-12 įsakymu Nr.3D-102 patvirtintų Taisyklių 7 punkte yra nustatyti leidimo rekvizitai (pvz., apdorojamų augalų ir (ar) kitų objektų pavadinimai; kenksmingi organizmai, kuriems naikinti AAP skirtas; planuojamas apdoroti plotas (ha, m³) ir kt.). 6² straipsnio 1 punkte žodį „reikalavimų“ tikslinga pakeisti žodžiu „sąlygų“ (t.y. tų sąlygų, kurias Tarnyba įrašo į leidimą, vadovaudamasi, be kita ko, ŽŪM 2021-02-12 įsakymu Nr.3D-102 patvirtintų Taisyklių 7 p.).

IV. Dėl Projekto 6 straipsnio (7 straipsnio 4 ir 9 dalių pakeitimo)

20. Projekto 6 straipsniu yra siūloma pakeisti AAĮ 7 straipsnio 4 dalį nuostata, numatančia išimtį, kada leidimas platinti AAP galiojimas yra panaikinamas netaikant įspėjimo apie AAP platinimo leidimo galiojimo sustabdymą procedūros. Siūloma nustatyti, kad įspėjimo procedūra netaikoma, kai AAP platinimo leidimo turėtojas saugo, teikia rinkai Lietuvos Respublikoje neregistruotus, falsifikuotus ir (ar) netapačius Lietuvos Respublikoje registruotiems AAP.
21. AAĮ 7 straipsnio papildymas išimtimi, numatančia leidimo platinti AAP galiojimo panaikinimą netaikant įspėjimo apie galimą leidimo sustabdymą (atitinkamai ir leidimo galiojimo sustabdymo) yra reikalingas, tik turi būti parinktas ir įstatyme įtvirtintas veiksmingiausias teisinio reguliavimo variantas. Manome, kad yra tikslinga AAĮ papildyti nuostatomis, nustatančiomis kokie AAP pateikimo į rinką atvejai laikytini šiurkščiais AAP pateikimo į rinką pažeidimais ir įstatymu nustatyti, kad leidimas platinti AAP, netaikant įspėjimo apie galimą leidimo sustabdymą ir leidimo galiojimo sustabdymo procedūrų, yra panaikinamas nustatytus bent vieną šiurkštų AAP pateikimo į rinką pažeidimą. Kokie pažeidimai atitinkamose srityse yra laikomi šiurkščiais yra apibrėžta ne viename įstatyme (Pvz., Žuvininkystės įstatymo 16 str., Valstybės tarnybos įstatymo 23 str.5 d., Diplomatinės tarnybos įstatymo 71 str. 4 d.).
22. Projekte nurodytą AAĮ 7 straipsnio 9 dalies papildymą tikslinga pakeisti nuostata, numatančia leidimo panaikinimą už šiurkštų AAP pateikimo į rinką pažeidimą.

V. Dėl Projekto 7 ir 8 straipsnių (AAĮ papildymo 71 ir 72 straipsniais)

23. Projekto 7 ir 8 straipsniais yra siūloma papildyti AAĮ 7¹ ir 7² straipsniais, susijusiais su Reglamento (EB) Nr.1107/2009 52 straipsnio nuostatų įgyvendinimu. Šiuo metu galioja su Reglamento (EB) Nr.1107/2009 52 straipsnio įgyvendinamu susijęs poįstatyminis teisės aktas – ŽŪM 2004-03-24 įsakymu Nr.3d -118 patvirtintos Leidimų prekiauti augalų apsaugos produktais, tapačiais Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktams, išdavimo, pakeitimo ir panaikinimo taisyklės. Projekto 7 ir 8 straipsniais yra siūloma minėto poįstatyminio teisės akto nuostatas perkelti į AAĮ ir nustatyti leidimų pateikti rinkai tapačius AAP išdavimo, patikslinimo, pakeitimo, galiojimo panaikinimo sąlygas, taip pat nustatyti reikalavimus tokių leidimų turėtojams.
24. Pasiūlymui, kad leidimų išdavimo sąlygos ir reikalavimai leidimų turėtojams nustatyti įstatymu, o ne poįstatyminiu teisės aktu, iš esmės pritartina, tačiau svarstyтина dėl minėtų straipsnių redakcijos atsisakant Reglamento (EB) Nr.1107/2009 nuostatų kartojimo, apsiribojant reikiamu atveju nuoroda į atitinkamą Reglamento straipsnį (jo dalį, punktą).
25. Jei AAĮ būtų papildytas siūlomais 7¹ straipsniu, leidimų išdavimo patikslinimo, pakeitimo,

galiojimo panaikinimo tvarkai nustatyti vis tiek būtų reikalingas poįstatyminis teisės aktas. AAĮ 7¹ straipsnyje kai kuriais aspektais turi būti normos, nukreipiančios į poįstatyminį teisės aktą. Projekte išdėstytoje AAĮ 7¹ straipsnio 2 dalyje nurodytas leidimo išdavimo terminas jo eigos pradžią siejant su visų dokumentų ir informacijos pateikimo Tarnybai diena. Ši įstatymo norma turi būti papildyta nurodant, kad Informacijos ir dokumentų leidimui gauti sąrašą nustato ŽŪM.

VI. Dėl Projekto 9 ir 10 straipsnių (AAĮ papildymo 161 ir 162 straipsniais)

26. Projekto 9 ir 10 straipsniais siūloma papildyti AAĮ 16¹ ir 16² straipsniais, numatančiais leidimus naudoti asmeninėms reikmėms augalų apsaugos produktus, tapačius registruotiems Lietuvos Respublikoje, ir reikalavimus tokių leidimų turėtojams.
27. Visų pirma, projekte vartojama sąvoka „asmeninėms reikmėms“ nesiderina su kituose teisės aktuose apibrėžtomis ir vartojamomis sąvokomis. Reglamento (EB) Nr.1107/2009 6 straipsnio g) punkte apibūdinant naudotojų kategorijas yra nurodytos 2 kategorijos: profesionalūs ir neprofesionalūs naudotojai, tačiau apibrėžtis nurodyta tik vienos kategorijos – „profesionalus naudotojas“ paaiškinant, kad ši sąvoka apibrėžta Direktyvos 2009/128/EB 3 straipsnio 1 dalyje. Direktyvos 2009/128/EB 3 straipsnio 1 dalyje apibrėžta, kad profesionalus naudotojas – asmuo, naudojantis pesticidus atlikdamas **savo profesinę veiklą**, įskaitant operatorius, technikus, darbdavius bei savarankiškai dirbančius asmenis, dirbančius žemės ūkyje ir kituose sektoriuose. AAĮ 2 straipsnio 13 dalyje pateiktoje sąvokoje „augalų apsaugos produktų profesionalusis naudotojas“ iš esmės yra pakartota Direktyvos 2009/128/EB 3 straipsnio 1 dalyje apibrėžta sąvoka. AAĮ 2 straipsnio 10 d. yra apibrėžta sąvoka „augalų apsaugos produktų neprofesionalusis naudotojas“ – fizinis asmuo, įskaitant juridinio asmens darbuotoją, darbdavį, **savo neprofesinėje veikloje** naudojantis **neprofesionaliajam naudojimui** skirtus augalų apsaugos produktus. Reglamento (EB) Nr.1107/2009 52 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje vartojamas terminas „paraiška dėl augalų apsaugos produkto **asmeniniam naudojimui**“. Taigi galima daryti išvadą, kad ES augalų apsaugos produktus reguliuojančioje teisėje nėra sąvokos „**asmeninėms reikmėms**“, taip pat nėra tokio „leidimo naudoti asmeninėms reikmėms augalų apsaugos produktus“ rūšies, kaip nurodoma įstatymo projekte. Dar daugiau, atkreiptinas dėmesys, kad Gairių dokumente dėl lygiagrečios prekybos augalų apsaugos produktais SANCO/10524/2012 7 skyriuje (15 psl.) yra nurodoma, kad „asmeninis naudojimas“ yra vykdomas **nekomerciniais tikslais**. **Vadinasi, toks „asmeninis naudojimas“ negali būti kartu „profesionalus naudojimas“**. Todėl šios paraiškos asmeniniam naudojimui Lietuvoje negalėtų teikti žemės ūkio bendrovės ar kooperatyvai, kurie yra privatūs pelno siekiantys juridiniai asmenys, kurie kartu yra profesionalūs AAP naudotojai ir kurie platina tokiu būdu įsivežtus AAP Lietuvoje kitiems asmenims (kooperatyvo nariams, žemės ūkio bendrovės nariams ir pajininkams). Taip pat šios paraiškos asmeniniam naudojimui negalėtų teikti ir ūkininkas, kuris yra profesionalus AAP naudotojas, nes jis yra savarankiškai dirbantis žemės ūkyje asmuo. Jeigu šiems subjektams būtų suteikta galimybė teikti paraiškas dėl augalų apsaugos produktų „asmeniniam naudojimui“, tai tokio leidimo išdavimas būtų ne kas kita, o lygiagrečios prekybos leidimo alternatyvi supaprastinta procedūra tiems patiems profesionaliems naudotojams ir platintojams, t.y. lygiagrečios prekybos leidimo išdavimas supaprastinta tvarka netaikant atskirų reikalavimų (pvz. reikalavimo išversti etiketę į lietuvių kalbą ir kt.). Tokią mūsų abejonę patvirtina ši viešai internete prieinama Agroakademija.lt informacija: „Ar galima vežti lenkiškus pesticidus į Lietuvą? Jei taip, kokį kiekį? Kokie prekybos reikalavimai? Lenkijoje registruotų augalų apsaugos produktų (AAP) į Lietuvą vežti ir čia naudoti negalima. Mūsų šalyje rinkai tiekiami ir naudojami gali būti tik Lietuvos Respublikoje registruoti AAP, taip pat AAP, kuriems išimties tvarka

išduoti leidimai pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Tokia tvarka nustatyta visoje Europos Sąjungoje. **Atkreipiame dėmesį, kad tapatiems Lietuvoje registruotiems AAP, kuriuos leidžiama pardavinėti arba naudoti asmeninėms reikmėms, įvežamas kiekis neribojamas.**¹ Mūsų nuomone, jeigu būtų įteisinta galimybė žemės ūkio bendrovėms, kooperatyvams ir ūkininkams gauti leidimą naudoti augalų apsaugos produktą asmeninėms reikmėms supaprastinta tvarka, tai tokio leidimo išdavimas yra objektyviai nepagrįstas augalų apsaugos produktų platintojų, kurie tiekia rinkai tapačius augalų apsaugos produktus, ir privalo gauti lygiagrečios prekybos leidimą, skirtingų ir diskriminuojančių konkurencijos sąlygų įteisinimas. Mūsų nuomone, toks Projekto 9 straipsnyje išdėstyto 16¹ ir 16² straipsnių reguliavimas **ne tik nesuderinamas su Reglamentu (EB) Nr.1107/2009 52 straipsniu, bet ir pažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnį**, kuris numato, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams.

28. Atsižvelgiant į nurodytus įstatymo projekto 16¹ ir 16² trūkumus, t.y. kad (i) subjektų, turinčių teisę teikti paraišką dėl augalų apsaugos produkto asmeniniam naudojimui, ratas turi būti žymiai siauresnis nei dabar numatyta Projekte ir turi apimti tik neprofesionalius AAP naudotojus, taip pat tai kad (ii) sąvoka AAP „asmeniniam naudojimui“ gali reikšti tik AAP neprofesionalų naudojimą nekomerciniais tikslais, o ne AAP naudojimą „asmeninėms reikmėms“ bet kurioje žemės ūkio komercinėje veikloje (iii) tokia atskira leidimo rūšis nenumatyta Reglamento (EB) Nr.1107/2009 52 straipsnyje ir nenurodyta Gairėse bei (iv) leidimo naudoti asmeninėms reikmėms AAP išdavimas galimai net nereikia draudimo tokio leidimo turėtojui perduoti šį AAP kitiems asmenims jų asmeninėms reikmėms, atvirkščiai, šios paraiškos atveju Reglamento (EB) Nr.1107/2009 52 straipsnis numato tik lygiagrečios prekybos leidimo išdavimą, o ne leidimo naudoti išdavimą; (iii) šis supaprastintas leidimo išdavimas visiems žemės ūkio sektoriuje veikiantiems subjektams sudaro jiems objektyviai nepagrįstas išskirtines konkurencijos sąlygas, todėl prieštarauja ES konkurencijos teisei, siūlytume kreiptis į Europos Komisiją, prašant pateikti nuomonę dėl tokio Reglamento (EB) Nr.1107/2009 52 straipsnio įgyvendinimo nacionalinėje teisėje.
29. Projekte yra ir kitų nuostatų, keliančių abejonių dėl atitikties ES teisės aktams. Pagal Projekte nurodyto 16² straipsnio 5 dalį leidimo turėtojas privalo tvarkyti savo įvežamų ir naudojamų AAP, tapačių Lietuvos Respublikoje registruotiems AAP, skirtų naudoti asmeninėms reikmėms, apskaitą ir 5 metus saugoti dokumentus. Pagal Reglamento (EB) Nr.1107/2009 67 str. 1 d. AAP gamintojai, tiekėjai, platintojai, importuotojai ir eksportuotojai ne trumpiau kaip 5 metus veda tokią apskaitą, profesionalūs AAP naudotojai ne trumpiau kaip 3 metus veda apskaitą apie savo naudojamus AAP (jų pavadinimą, naudojimo laiką ir kiekį, vietovę ir pasėlius, kuriuose AAP buvo naudojamas).

VII. Dėl Projekto 11 straipsnio (AAĮ 20 straipsnio papildymo 3 ir 4 dalimis)

30. Projekto 11 straipsniu yra siūloma papildyti AAĮ 20 straipsnį 3 ir 4 dalimis, kurios numato papildomus veiksmus, kurių turi ar gali imtis Tarnyba, jei fiziniai ar juridiniams asmenys atsisako pašalinti iš rinkos Lietuvos Respublikoje neregistruotus, falsifikuotus ir (ar) netapačius Lietuvos Respublikoje įregistruotiems AAP.

¹ <https://www.agroakademija.lt/s/augalininkyste/ka-reikia-zinoti-isivezantiems-trasas-is-lenkijos/>

31. AAĮ 21 straipsnio 2 dalies 5 punktą suteikia Tarnybos pareigūnams teisę įpareigoti fizinius ir (ar) juridinius asmenis išimti iš rinkos Lietuvos Respublikoje neregistruotus, falsifikuotus ir (ar) netapačius Lietuvos Respublikoje įregistruotiems AAP. Šios įstatymo normos įgyvendinimo tvarką nustato Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių, patvirtintų ŽŪM 2003-12-30 įsakymu Nr.3D-564 X skyrius. Pagal šias taisykles Tarnybos pareigūnas sprendimą uždrausti AAP saugoti, tiekti rinkai ir (ar) naudoti priima nedelsdamas (jame, be kita ko, nustatomas terminas išimti iš rinkos AAP ir (ar) data, nuo kurios AAP negali būti saugomas, tiekiamas rinkai ir (ar) naudojamas) ir ne vėliau kaip per 1 darbo dieną informuoja AAP turėtoją, kuris per 10 kalendorinių dienų nuo tarnybos sprendimo gavimo dienos savo lėšomis privalo tokius AAP perduoti atliekų tvarkytojui ir ne vėliau kaip per 1 dieną nuo atliekų perdavimo jų tvarkytojui, pateikti Tarnybai dokumentus, patvirtinančius AAP perdavimo tinkamam atliekų tvarkytojui faktą.
32. Projekto 11 straipsnyje išdėstyta AAĮ 20 straipsnio papildyme 3 dalimi yra nustatyta, kad jei fiziniai ar juridiniai asmenys **atsisako** pašalinti iš rinkos Lietuvos Respublikoje neregistruotus, falsifikuotus ir (ar) netapačius Lietuvos Respublikoje įregistruotiems AAP, Tarnyba turi tokius AAP savo lėšomis pašalinti iš rinkos ir minėtose Taisyklėse nustatyta tvarka bei terminais perduoti atliekų tvarkytojui, turinčiam teisę tvarkyti tokias atliekas. Siūlomas teisinis reguliavimas neaiškus, išskyrus nuostatas, numatančias Tarnybos išlaidų, patirtų perduodant AAP atliekų tvarkytojui, išieškojimo iš Tarnybos sprendimo neįvykdžiusio AAP turėtojo.
33. Visų pirma, iš 11 straipsnyje išdėstyto AAĮ 20 straipsnio papildyti 3 dalimi teksto neaišku, kokia situacija laikytina atsisakymu pašalinti iš rinkos AAP. Antra, Taisyklės nurodyti terminai yra nustatyti AAP turėtojui. Trečia, **Tarnybos sprendimas** dėl AAP pašalinimo iš rinkos gali būti skundžiamas teismui, todėl turi būti sureguliuota kaip turi būti elgiamasi su uždraustais pateikti į rinką AAP iki teismo sprendimo įsiteisėjimo, t.y. kad sprendimo pašalinti iš rinkos AAP apskundimas teismui, nesustabdo jo vykdymo.
34. Todėl siūlytume atsisakyti sąvokos „atsisako pašalinti“. Vietoj jos tikslinga nustatyti teisinį reguliavimą, numatantį, kad jei AAP turėtojas per Tarnybos sprendime ir Taisyklėse nustatytus terminus neperduoda AAP atliekų tvarkytojui, turinčiam teisę tvarkyti tokias atliekas, ir nepateikia Tarnybai tokių veiksmų atlikimą patvirtinančių dokumentų, AAP perdavimą atliekų tvarkytojui vykdo Tarnyba savo lėšomis nedelsdama. Panašų teisinį reguliavimą numato Produktų saugos įstatymo 16 straipsnio 6 dalis.
35. Lietuvos rinkoje turime nemažai atvejų, kai pažeidėjai Tarnybos įpareigojimo pašalinti iš rinkos ir perduoti neteisėtus APP pavojingų atliekų tvarkytojams nevykdo. Be to, šie APP dingta iš jų saugojimo vietos. Mūsų nuomone, reikalavimų neatitinkančių APP nustatymo atveju Tarnyba turėtų ne įpareigoti pažeidėją pašalinti iš rinkos APP, bet nedelsiant konfiskuoti šiuos rastus APP ir juos sunaikinti, kaip numatyta EBPO Kovos su nelegalia pesticidų prekyba tarybos rekomendacijose (2024). Minėtų rekomendacijų 14 punkte taryba nurodo: „Neteisėtai pagamintų ir saugomų pesticidų nustatymo atveju, turi būti numatyti aiškūs inspektorių veiksmai. Be kita ko tai gali būti: administraciniai areštai, pesticidų atšaukimas ir sunaikinimas. Suklastotų pesticidų nustatymo atveju, nacionalinės kompetentingos institucijos pagrindinis siekis turi būti šių pesticidų sunaikinimas“². Kartu atkreiptinas dėmesys, kad ANK 63 straipsnio 11 dalis numato, kad privaloma skirti vaistinių preparatų konfiskavimą be kita ko ir falsifikuotų vaistinių preparatų nustatymo

² Recommendation of the Council on Countering the Illegal Trade of Pesticides, OECD, 2024; <https://legalinstruments.oecd.org/public/doc/642/642.en.pdf>

atveju. Todėl siūlytina įstatymo leidėjui numatyti tokias oficialios kontrolės priemones, kurias taikant iš asmens būtų paimti išimti iš apyvartos reikalavimų neatitinkantys AAP, kurie būtų konfiskuoti ir sunaikinti, ypač atsižvelgiant į tai, kad įstatymo projektas gali numatyti APP paėmimui, konfiskavimui ir sunaikinimui panaudotų lėšų išieškojimo mechanizmą.

VIII. Dėl 12 straipsnio (AAĮ 21 straipsnio 2 dalies 1 punkto pakeitimo)

36. Projekto 12 straipsniu yra siūloma pakeisti AAĮ 21 straipsnio, kuris nustato Tarnybos kompetenciją, 2 dalies 1 punktą. Šiame punkte įtvirtinta Tarnybos pareigūnų, pateikusių tarnybinį pažymėjimą, teisė netrukdomai patekti į fizinių asmenų ir darbo metu juridinių asmenų pastatus, patalpas, žemės sklypus ir kitas teritorijas, kuriose auginami augalai saugomi, naudojami augalų apsaugos produktai, ir tikrinti, ar juose laikomasi augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo, saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo reikalavimų. Projekte siūloma šią įstatymo normą papildyti nuostata „atlikti kontrolinį augalų apsaugos produktų pirkimą“.
37. Toks AAĮ 21 straipsnio 2 dalies 1 punkto pakeitimas, koks pasiūlytas Projekte, negalimas. Kontrolinio AAP pirkimo tikslas – nustatyti, ar AAP platintojai rinkai tiekia laikydamiesi teisės aktų reikalavimų. AAP platinantis asmuo neturi iš anksto žinoti apie kontrolinį pirkimą. AAP platintojas kontrolinį pirkimą atlikti atvykusį asmenį (Tarnybos pareigūną) turėtų suvokti ir su juo bendrauti kaip su AAP pirkėju. Platintojas apie tai, kad vyko kontrolinis pirkimas, turėtų būti informuojamas (supažindinamas Tarnybos vadovo pavedimu atlikti kontrolinį pirkimą) tik pasibaigus kontroliniam pirkimui ir surašomi atitinkami dokumentai. Tarnybos pareigūnų **teisę atlikti kontrolinį pirkimą tikslinga numatyti atskiroje straipsnio dalyje**, o ne 21 straipsnio 2 dalies 1 punkte, kuris numato teisę parodyti tarnybinį pažymėjimą nekliudomai patekti į patalpas.
38. Numatant AAĮ 21 straipsnio atskiroje dalyje Tarnybos pareigūnų teisę atlikti kontrolinius pirkimus, turėtų būti nuoroda į tokių patikrinimų atlikimų tvarką, kurią nustato Tarnybos vadovas.

IX. Bendrosios pastabos

39. AAĮ priede yra išvardyti įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, tarp jų - Reglamentas (EB) Nr.1107/2009. Projekto tekste dalis nuorodų į šį Reglamentą (atitinkamą jo straipsnį ir jo dalį ar punktą) įrašytos naudojant sutrumpintą šio ES teisės akto pavadinimą, o 2 straipsnio 2 dalyje įrašytas visas Reglamento pavadinimas su paskutiniais pakeitimais (2022-08-31). Nuorodos į AAĮ įgyvendinantį Reglamentą Projekto tekste turi būti rašomos vienodai (sutrumpintas Reglamento pavadinimas), o redakcinio pobūdžio pataisos, susiję su Reglamento pakeitimais (Priede 1 nurodyta, kad paskutiniai pakeitimai 2019-06-05), turėtų būti atliktos koreguojant priedą.
40. AAĮ yra nuorodų į atitinkamus ES Reglamentus: 2008-12-16 Reglamentą Nr.1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir miškinų klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (toliau- CLP reglamentas); 2011-06-08 Reglamentą (ES) 547/2011, kuriuo dėl augalų apsaugos produktų (toliau-AAP) ženklinimo reikalavimų įgyvendinamas Reglamentas (EB) Nr.1107/2009; taip pat Reglamentą (EB) Nr.396/2005 dėl didžiausių pesticidų likučių kiekių. Šie Reglamentai nėra įtraukti į AAĮ priedą „Įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai“. Projekte nuorodos į minėtus Reglamentus vienais atvejais rašomos nurodant visą teisės akto pavadinimą, kitais atvejais sutrumpintą. Galiojančioje AAĮ redakcijoje pirmoji nuoroda į CLP reglamentą ir Reglamentą (ES) 547/2011 yra AAĮ 6 str. 3 d.

Toliau AAĮ tekste nuorodos į šiuos ES teisės aktus rašomos sutrumpintai (AAĮ 8 str.6 p.,11 str. 3 p.). Projektas juridinės technikos požiūriu yra nesubalansuotas, perkrautas ES teisės aktų viso pavadinimo kartojimu. Projekto 2 str. (4¹ str.5 d. 4 p.) ir 8 str. (7² str. 4 d.1 p.) vėl nurodytas visas CLP reglamento pavadinimas, o 5 str. (6² str.2 p) sutrumpintas. Projekto 2 str. (4¹ str.5 d.6 p.) nuoroda į Reglamentą (ES) 547/2011 rašomai sutrumpintai, o 5 str.(6² str.2 p.) ir 8 str. (7² str.4 d.1 p.) nurodant visą Reglamento pavadinimą. Galiojančiame AAĮ nėra nuorodų į Reglamentą (EB) Nr.396/2005. Projekte pirmoji nuoroda į Reglamentą (EB) Nr.396/2005 yra 2 str. (4¹ str.5 d.6 p.) įrašant visą teisės akto pavadinimą, 3 str. (4² str.3 p.) teisės aktas nurodytas sutrumpintai, o 4 str. (6¹ str. 4 d.4 p.) vėl nurodytas visas pavadinimas.

41. Siūlytume papildyti AAĮ priedą ir kitais ES teisės aktais, kuriuos įgyvendina AAĮ. Prie tokių priskirtini: 1) 2011-06-08 Komisijos Reglamentas (ES) 547/2011, kuriuo dėl augalų apsaugos produktų ženklinimo reikalavimų įgyvendinamas Reglamentas (EB) Nr.1107/2009 (Projekte į šį Reglamentą yra kelios nuorodos); 2) 2013-03-01 Komisijos Reglamentas (ES) Nr.284/2009, kuriuo, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr.1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką, nustatomi duomenų apie augalų apsaugos produktus pateikimo reikalavimai (nuorodos į šį Reglamentą yra galiojančio AAĮ 3, 4 str.).
42. Projekte yra perteklinių, pasikartojančių nuostatų, kurias siūloma perkelti į AAĮ iš tiesiogiai taikomų ES teisės aktų (Reglamentų). Pavyzdžiui, Projekto 1 straipsniu yra siūloma papildyti AAĮ 2 straipsnį sąvoka „Augalų apsaugos produktas, tapatus Lietuvos Respublikoje registruotam augalų apsaugos produktui“, nukreipiant į Reglamento (EB) Nr.1107/2009 52 str. 3 d., kuriame apibrėžta kokie AAP laikomi tapačiais referenciniams produktams. Po to Projekte du kartus pakartojamos Reglamento (EB) Nr.1107/2009 52 str. 3 d. nuostatos (Projekto 7 str. (7¹ straipsnio 4 d.) ir 9 str. (16¹ str.4 d.).
43. Kartu siūlytume tuose Projekto straipsniuose, kurie numato papildymą AAĮ straipsniais, nustatančiais atitinkamų leidimų išdavimo sąlygas (4¹,6¹,7¹,16¹), sureglamentuoti ir leidimų neišdavimo pagrindus, nes jie paprastai yra kitokie nei vien tik leidimo išdavimo sąlygų netenkinimas.